View metadata, citation and similar papers at core.ac.uk
brought to you by CORE
provided by Srinakharinwirot University: SWU e-Journals System

อิทธิพลของอุณหภูมิต่ออัตราการสังเคราะห์ด้วยแสงของใบยางพาราที่ความเข้มข้นของคาร์บอนไดออกไซด์ในอากาศต่างๆ

รุ้งตะวัน ทาบคำ[1] บุญธิดา โฆษิตทรัพย์[2] วีรศิลป์ สอนจรูญ[3] ดวงรัตน์ ศตคุณ[3] เชฏฐ์ สาทรกิจ[1] ชมภูนุช ฉายาเวช[3] อรอุมา ด้วงงาม[3] และ พูนพิภพ เกษมทรัพย์[1*]

ได้รับบทความ: 15 มีนาคม 2562
ได้รับบทความแก้ไข: 11 ตุลาคม 2562
ยอมรับตีพิมพ์: 24 ตุลาคม 2562

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาอิทธิพลของอุณหภูมิต่ออัตราการสังเคราะห์ด้วยแสงของใบยางพาราที่ความเข้มข้นของก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ต่างๆ โดยวัดการตอบสนองต่อความเข้มข้นของก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ของอัตราการสังเคราะห์ด้วยแสงสุทธิของใบที่อุณหภูมิต่างๆ ในห้องควบคุมอุณหภูมิกำหนดความเข้มแสง 1,400 μmol m^{-2} s^{-1} ความชื้นสัมพัทธ์ระหว่าง 50-80 เปอร์เซ็นต์ ภายใต้อุณหภูมิ 9 ระดับ คือ 10, 15, 22, 28, 32, 36, 40, 42 และ 45 องศาเซลเซียส จากนั้นวิเคราะห์ข้อมูลการตอบสนองของอัตราการสังเคราะห์ด้วยแสงสุทธิต่ออุณหภูมิใบ โดยใช้สมการ 4th order polynomial equation และประเมินอุณหภูมิที่เหมาะสมต่ออัตราการสังเคราะห์ด้วยแสงสุทธิของใบที่ความเข้มข้นของก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ในระดับต่างๆ ผลการทดลองพบว่า สมการ 4th order polynomial equation อธิบายความแปรปรวนของการตอบสนองต่ออุณหภูมิของอัตราการสังเคราะห์ด้วยแสงสุทธิได้ดี การเปลี่ยนแปลงความเข้มข้นของก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ทำให้การตอบสนองต่ออุณหภูมิของอัตราการสังเคราะห์ด้วยแสงสุทธิของใบเปลี่ยนแปลงไป เมื่อความเข้มข้นของก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์เพิ่มมากขึ้น อัตราการสังเคราะห์ด้วยแสงสุทธิจะเพิ่มมากขึ้น และพบการตอบสนองของอัตราการสังเคราะห์ด้วยแสงสุทธิต่ออุณหภูมิเพิ่มมากขึ้นด้วย และอุณหภูมิที่เหมาะสมกับค่าอัตราการสังเคราะห์ด้วยแสงสุทธิที่อุณหภูมิที่เหมาะสมนั้นๆ เพิ่มมากขึ้นเช่นเดียวกัน มีแนวโน้มที่จะอิ่มตัวที่ความเข้มข้นของก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์มากกว่า 1,200 μmol mol^{-1}

คำสำคัญ: ความเข้มข้นของก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ อัตราการสังเคราะห์ด้วยแสงสุทธิ อุณหภูมิที่เหมาะสม

[1]ภาควิชาพืชสวน คณะเกษตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ กรุงเทพมหานคร 10900
[2]ภาควิชาพฤกษศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กรุงเทพมหานคร
[3]ศูนย์ความร่วมมือทางวิชาการไทย-ฝรั่งเศส มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ กรุงเทพมหานคร 10900
[*]ผู้นิพนธ์ประสานงาน, email: agrppk@ku.ac.th

Effects of Temperature on Para rubber (*Hevea brasiliensis* Muell. Arg.) Leaf Photosynthesis Rates at Different Ambient CO_2 Concentrations

Rungtawan Thabkhum[1], Boonthida Kositsup[2], Weerasin Sonjaroon[3], Duangrat Satakhun[3], Jate Sathornkich[1], Chompunut Chayawatand[3], Orunma Dunangnam[3] and Poonpipope Kasemsap[*]

Received: 15 March 2019
Revised: 11 October 2019
Accepted: 24 October 2019

ABSTRACT

This research aimed to study the effects of temperature on Para rubber (*Hevea brasiliensis* Muell. Arg.) leaf photosynthesis rates at different ambient CO_2 concentrations by measuring responses of the leaf net photosynthetic rates to the CO_2 concentrations in the air at different temperatures in temperature controlled room. The measurement was done using photosynthetically active photon flux at 1,400 μmol m^{-2} s^{-1}, 50 % to 80 % relative humidity, and nine temperature levels; (10, 15, 22, 28, 32, 36, 40, 42 and 45 °C). The responses of net photosynthetic rates to leaf temperatures were fitted using the 4th order polynomial equation. Then, the optimum temperatures for the net photosynthetic rate at different CO_2 concentration levels were estimated. The result showed that 4th order polynomial equation provided good fit to the responses of the net photosynthetic rates to leaf temperatures. The changes in CO_2 concentration influenced the responses. Increased CO_2 concentration led to increased net photosynthetic rate and also the responsiveness of net photosynthetic rate to temperature. Finally, optimum temperature increased with CO_2 concentration up to approximately 1200 μmol m^{-2} s^{-1}.

Keywords: CO_2 concentration, Net photosynthetic rate, Optimum temperature

[1]Department of Horticulture, Faculty of Agriculture, Kasetsart University, Chatuchak, Bangkok 10900
[2]Department of Botany, Faculty of Science, Chulalongkorn University, Pathum Wan, Bangkok 10330
[3]Center of Thai-French Cooperation on Higher Education and Research, Kasetsart University, Bangkok 10900
*corresponding author, e-mail: agrppk@ku.ac.th

บทนำ

ยางพารา (*Hevea brasiliensis* Muell.Arg.) ซึ่งเป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของไทย มีพื้นที่ปลูกมากกว่า 22 ล้านไร่ ทั่วทุกภูมิภาคของประเทศ ยางพาราถูกนำมาเป็นผลิตภัณฑ์ที่ใช้ในงานต่างๆ มากมาย เช่น งานทางด้านอุตสาหกรรมการก่อสร้าง วิศวกรรม การแพทย์ จนกระทั่งสื่อการเรียนการสอนและอุปกรณ์กีฬา ดังนั้น ในหลายภาคส่วนได้มีการส่งเสริมการผลิตยางพาราให้มีคุณภาพ เพื่อแข่งขันในตลาดโลกได้

การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลกระทบต่อพืช โดยเฉพาะอุณหภูมิเฉลี่ยของโลกที่เพิ่มสูงขึ้น ทำให้พืชได้รับผลกระทบโดยตรง ต่อการเจริญเติบโต [1] ยังมีรายงานว่า การปลดปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์จากภาคอุตสาหกรรม และชุมชนเมืองขนาดใหญ่ ทำให้ความเข้มข้นของก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ในบรรยากาศมีแนวโน้มที่จะเพิ่มสูงขึ้น ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลกระทบต่ออัตราการสังเคราะห์ด้วยแสงของพืช ยางพาราเป็นหนึ่งพืชที่ได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงของสภาพอากาศ การคาดการณ์เปลี่ยนแปลงสภาพอากาศของภาคตะวันออกเฉียงเหนือในรอบปี เช่น อุณหภูมิที่เพิ่มขึ้น 2.6 องศาเซลเซียส ปริมาณน้ำฝนเพิ่มขึ้น 4 เปอร์เซ็นต์ ในช่วงฤดูฝนและจะลดลงมากในช่วงฤดูแล้งทำให้ความชื้นในดิน ปริมาณน้ำในดินลดลง [2] จะส่งผลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของยางพารา และกระทบต่อกระบวนการปฐมภูมิที่เกี่ยวกับการเจริญเติบโตได้แก่ กระบวนการสังเคราะห์ด้วยแสงรวมถึงลักษณะทางสรีรวิทยาอื่นๆ นอกจากนี้การเจริญเติบโตด้านลำต้นของยางพาราอายุ 1-5 ปี ยังขึ้นกับปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม 57.0 เปอร์เซ็นต์ ด้านพันธุกรรม 35.8 เปอร์เซ็นต์ และปฏิสัมพันธ์ระหว่างพันธุกรรมกับสิ่งแวดล้อม 7.1 เปอร์เซ็นต์ [3] แสดงให้เห็นว่า ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมเป็นปัจจัยสำคัญในการผลิตยางพารา ดังนั้น การทราบข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับอิทธิพลของอุณหภูมิและความเข้มข้นก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ต่อกระบวนการสังเคราะห์ด้วยแสงของยางพาราจึงมีความสำคัญ เพื่อพัฒนาไปสู่การเพิ่มศักยภาพในการผลิตยางพารา ดังนั้นการศึกษาครั้งนี้จึงมุ่งเน้นที่จะศึกษาอิทธิพลของอุณหภูมิ ต่อกระบวนการสังเคราะห์ด้วยแสงของยางพาราที่ความเข้มข้นของก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ต่างๆ เพื่อศึกษาการตอบสนองต่ออุณหภูมิเมื่อความเข้มข้นก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ในอากาศเปลี่ยนแปลง ซึ่งจะนำไปสู่การคาดการณ์และจัดการการผลิตยางพาราให้มีประสิทธิภาพภายใต้การเปลี่ยนแปลงภาพอากาศในอนาคต

อุปกรณ์และวิธีการ

คัดเลือกต้นยางพาราพันธุ์ RRIM 600 อายุประมาณ 1 เดือน ปลูกลงในกระถางขนาด 10 นิ้ว โดยใช้ชุดดินปากช่องจากสถานีวิจัยพืชไร่สุวรรณวาจกกสิกิจ รดน้ำทุกวัน และให้ปุ๋ยสูตร 16-16-16 เดือนละ 1 ครั้ง ปลูกเป็นเวลา 2 เดือน เพื่อให้ใบชุดใหม่ (ฉัตรที่ 2) เจริญเติบโตสมบรูณ์ จัดไว้กลางแจ้งที่แปลงทดลอง 1 ภาควิชาพืชสวน คณะเกษตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

วัดการตอบสนองต่อความเข้มข้นของก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ในอากาศของอัตราการสังเคราะห์ด้วยแสงสุทธิของใบที่อุณหภูมิอากาศต่างๆ จำนวน 6 ซ้ำ (1 ซ้ำ คือ 1 ใบต่อต้น) ด้วยเครื่องวัดอัตราแลกเปลี่ยนก๊าซระบบเปิดรุ่น LI-6400XT (LI-COR, Lincoln, NE, USA) ด้วยหัววัดชนิดที่สามารถกำหนดความเข้มแสงได้ (LED red/blue light source) ในห้องที่สามารถควบคุมอุณหภูมิอากาศได้ โดยกำหนดความเข้มแสงที่ 1,400 μmol m^{-2} s^{-1} ความชื้นสัมพัทธ์อยู่ระหว่าง 50-80 เปอร์เซ็นต์ และตั้งค่ากำหนด

ให้เครื่องวัดอัตราแลกเปลี่ยนก๊าซระบบเปิดบันทึกข้อมูลอัตโนมัติ และคำนวณค่าอัตราการสังเคราะห์แสงสุทธิเมื่อค่าสัมประสิทธิ์รวมของการแปรผัน (total coefficient of variations) ต่ำกว่า 1% โดยเริ่มต้นวัดที่อุณหภูมิอากาศ 28 องศาเซลเซียสก่อน หลังจากเสร็จจึงนำกลับออกไปปลูกเลี้ยงในสภาพแวดล้อมเดิมนอกห้องเพื่อปรับตัวเป็นเวลานาน 1 วัน จึงนำกลับเข้ามาในวัดการตอบสนองของต่อความเข้มข้นของก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ในอากาศที่อุณหภูมิอากาศต่ำลง ได้แก่ 22, 15, และ 10 องศาเซลเซียส ตามลำดับ จึงเปลี่ยนเป็นการตรวจวัดในสภาพอุณหภูมิอากาศสูงขึ้น 32, 36, 40, 42, และ 45 องศาเซลเซียส ตามลำดับ วัดการตอบสนองของอัตราการสังเคราะห์แสงสุทธิของใบต่อความเข้มข้นของก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ในอากาศภายใต้อุณหภูมิอากาศที่ระดับต่างๆ ในช่วงเวลา 9.00-14.00 น. โดยปรับใช้วิธีการของ Kositsup และคณะ [4] โดยระดับความเข้มข้นของก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ในอากาศเริ่มต้นที่ 400 μmol mol^{-1} ก่อน จากนั้นจึงวัดอัตราการสังเคราะห์แสงของใบที่ความเข้มข้นของก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ลดน้อยลงมาเป็น 300, 200, 100 และ 50 μmol m^{-2} s^{-1} ตามลำดับ ต่อมาจะปรับความเข้มข้นของก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ให้เป็น 400 μmol m^{-2} s^{-1} และรอจนกระทั่งอัตราการสังเคราะห์ด้วยแสงสุทธิคงที่แล้ว จึงวัดอัตราการสังเคราะห์แสงของใบที่ความเข้มข้นของก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์เพิ่มขึ้นเป็น 600, 800, 1,000, 1,200, 1,500, 1,800 และ 2,000 ตามลำดับ

วิเคราะห์การตอบสนองของอัตราการสังเคราะห์แสงสุทธิของใบที่ความเข้มแสงสูงต่ออุณหภูมิใบ (ซึ่งจะแตกต่างประมาณ ±1 องศาเซลเซียสจากอุณหภูมิอากาศที่กำหนดไว้เมื่อทำการวัด ที่ความเข้มข้นของก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ในอากาศระดับต่าง ๆ ด้วยแบบจำลองถดถอยเชิงเส้นตรงหลายตัวแปร (multiple linear regression model) โดยใช้สมการ 4th order polynomial equation ($Y = aX^4 + bX^3 + cX^2 + dX + e$) ด้วย procedure reg ในโปรแกรม Statistical Analysis System (SAS) (SAS Institute, USA) จากนั้นประเมินอุณหภูมิที่เหมาะสม (Optimum temperature, T_{opt}) ต่ออัตราการสังเคราะห์แสงสุทธิของใบที่ความเข้มข้นของก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ในอากาศระดับต่างๆ และคำนวณค่าอัตราการสังเคราะห์แสงสุทธิมากที่สุด ที่อุณหภูมิที่เหมาะสมนั้นๆ (P_{max_Topt}), ค่าอัตราการสังเคราะห์แสงสุทธิที่เหมาะสม ที่อุณหภูมิที่เหมาะสมนั้นๆ (P_{opt_Topt}) และนำค่าที่ประเมินได้จากแต่ละใบมาเฉลี่ยจะได้ T_{opt}, P_{opt_Topt} และ P_{max_Topt} ที่แต่ละระดับความเข้มข้นของก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์

ผลการทดลอง

ผลการศึกษาอิทธิพลของอุณหภูมิต่อกระบวนการสังเคราะห์ด้วยแสงของยางพารา เมื่อควบคุมความเข้มข้นของก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ที่ 400 μmol mol^{-1} แสดงในรูปที่ 1 พบว่า อุณหภูมิอากาศที่กำหนดได้ 28 องศาเซลเซียส เป็นอุณหภูมิที่เหมาะสมที่สุดที่ทำให้อัตราการสังเคราะห์ด้วยแสงสูงสุทธิที่สุดเท่ากับ 12.3 μmol m^{-2} s^{-1} เมื่ออุณหภูมิลดต่ำกว่า 28 องศาเซลเซียส อัตราการสังเคราะห์ด้วยแสงสุทธิของยางพาราจะลดลง โดยอัตราการสังเคราะห์ด้วยแสงสุทธิลดลงต่ำสุดที่อุณหภูมิ 10 องศาเซลเซียส เท่ากับ 4.9 μmol m^{-2} s^{-1} ในขณะที่เมื่อเพิ่มอุณหภูมิให้สูงกว่า 28 องศาเซลเซียส พบว่า อัตราการสังเคราะห์ด้วยแสงของยางพาราจะลดลงเช่นกัน โดยเมื่อเพิ่มอุณหภูมิให้สูงถึง 45 องศาเซลเซียส ทำให้อัตราการสังเคราะห์ด้วยแสงต่ำที่สุด คือ 2.2 μmol m^{-2} s^{-1} (รูปที่ 1)

สมการ 4th order polynomial equation สามารถอธิบายความแปรปรวนของการตอบสนองต่ออุณหภูมิของอากาศของอัตราการสังเคราะห์แสงสุทธิได้มากถึง 98.3 เปอร์เซ็นต์ โดยพบค่าอุณหภูมิที่เหมาะสม เป็น 27.3 องศาเซลเซียส และค่าอัตราการสังเคราะห์แสงสุทธิ ที่อุณหภูมิที่เหมาะสมนั้นๆ เป็น 12.9 μmol m^{-2} s^{-1}

ผลการศึกษาและการวิเคราะห์การตอบสนองของอัตราการสังเคราะห์แสงสุทธิต่ออุณหภูมิใบของแต่ละใบ (จำนวน 6 ใบ ในแต่ละระดับความเข้มข้นของก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ในอากาศ) แสดงไว้ในตารางที่ 1 อุณหภูมิที่เหมาะสม (T_{opt}) และ ค่าอัตราการสังเคราะห์แสงสุทธิมากที่สุด ที่อุณหภูมิที่เหมาะสมนั้นๆ (P_{max_Topt}) แต่ละความเข้มข้นของก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ในอากาศ

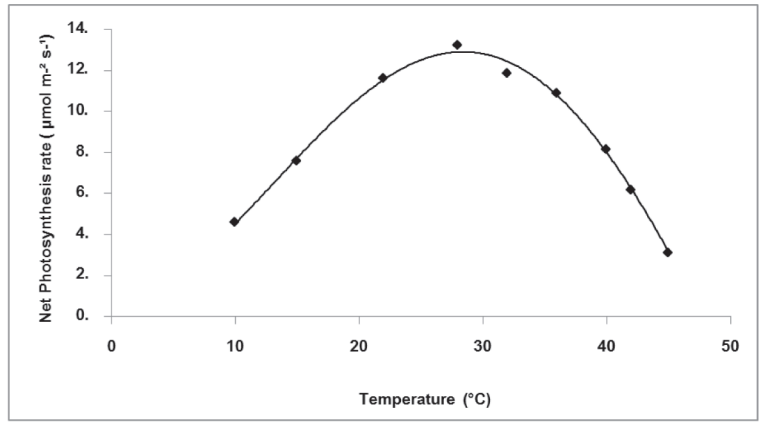

รูปที่ 1 การตอบสนองของอัตราการสังเคราะห์ด้วยแสงสุทธิของใบต่ออุณหภูมิใบ ของต้นที่ 1 ที่ความเข้มข้นของก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ 400 μmol mol^{-1} โดยเส้นทึบแสดงค่าที่ประเมินจาก 4th order polynomial regression

ตามสมการ ($Y = aX^4 + bX^3 + cX^2 + dX + e$) มีค่า Prob > F เป็น 0.0008 และ ค่า R-square เป็น 0.983

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์การตอบสนองของอัตราการสังเคราะห์แสงสุทธิของใบที่ความเข้มแสงสูงต่ออุณหภูมิใบที่ความเข้มข้นของก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ในอากาศระดับต่างๆ ด้วยแบบจำลองถดถอยเชิงเส้นตรงหลายตัวแปร (multiple linear regression model) โดยใช้สมการ 4th order polynomial equation ($Y = aX^4 + bX^3 + cX^2 + dX + e$)

		Ranges			Mean	
CO_2	Prob > F	R^2	T_{opt} (^oC)	P_{max_Topt} ($\mu mol\ m^{-2}\ s^{-1}$)	T_{opt} (^oC)	P_{max_Topt} ($\mu mol\ m^{-2}\ s^{-1}$)
50	0.0002 - 0.556	0.455 - 0.991	8.8 - 14.0	0.34 - 1.52	13.9	1.51
100	0.0001 - 0.027	0.900 - 0.980	13.2 - 23.4	0.98 - 2.42	17.4	1.88
200	0.0001 - 0.001	0.937 - 0.994	18.0 - 26.3	4.43 - 6.65	23.5	5.66
300	0.0011 - 0.014	0.928 - 0.980	24.5 - 28.1	8.47 - 10.7	26.6	9.47
400	0.0008 - 0.018	0.919 - 0.983	25.1 - 29.0	11.4 - 14.8	27.3	12.99
600	< 0.0001 - 0.009	0.994 - 0.995	26.7 - 32.2	15.7 - 21.3	30.6	19.60
800	< 0.0001 - 0.005	0.955 - 0.994	30.9 - 36.2	20.5 - 28.5	33.2	24.07
1000	< 0.0001 - 0.003	0.965 - 0.994	32.0 - 37.7	25.1 - 33.3	35.7	29.45
1200	< 0.0001 - 0.002	0.972 - 0.996	33.2 - 38.9	26.0 - 36.2	36.6	32.57
1500	< 0.0001 - 0.019	0.974 - 0.996	34.4 - 37.4	26.3 - 34.1	35.9	30.31
1800	< 0.0001 - 0.001	0.974 - 0.997	34.5 - 39.0	26.9 - 35.1	37.0	32.67
2000	0.0001 - 0.001	0.974 - 0.996	33.4 - 40.0	26.4 - 46.2	37.0	34.46

การเปลี่ยนแปลงความเข้มข้นของก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ในอากาศ ที่ทำให้การตอบสนองต่ออุณหภูมิของอากาศของอัตราการสังเคราะห์แสงสุทธิเปลี่ยนแปลงไป โดยความเข้มข้นของก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์น้อยๆ คือ 100 $\mu mol\ mol^{-1}$ พบอัตราการสังเคราะห์แสงสุทธิเปลี่ยนแปลงน้อย เมื่ออุณหภูมิของอากาศเปลี่ยน แต่เมื่อความเข้มข้นของก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์เพิ่มมากขึ้น อัตราการสังเคราะห์แสงสุทธิจะเพิ่มข้น และจะพบการตอบสนองของอัตราการสังเคราะห์แสงสุทธิต่ออุณหภูมิเพิ่มมากขึ้นด้วย และค่าอุณหภูมิที่เหมาะสม (T_{opt}) และค่าอัตราการสังเคราะห์แสงสุทธิที่เหมาะสม ที่อุณหภูมิที่เหมาะสมนั้นๆ (P_{opt_Topt})ก็เพิ่มมากขึ้นเช่นกัน (รูปที่ 2)

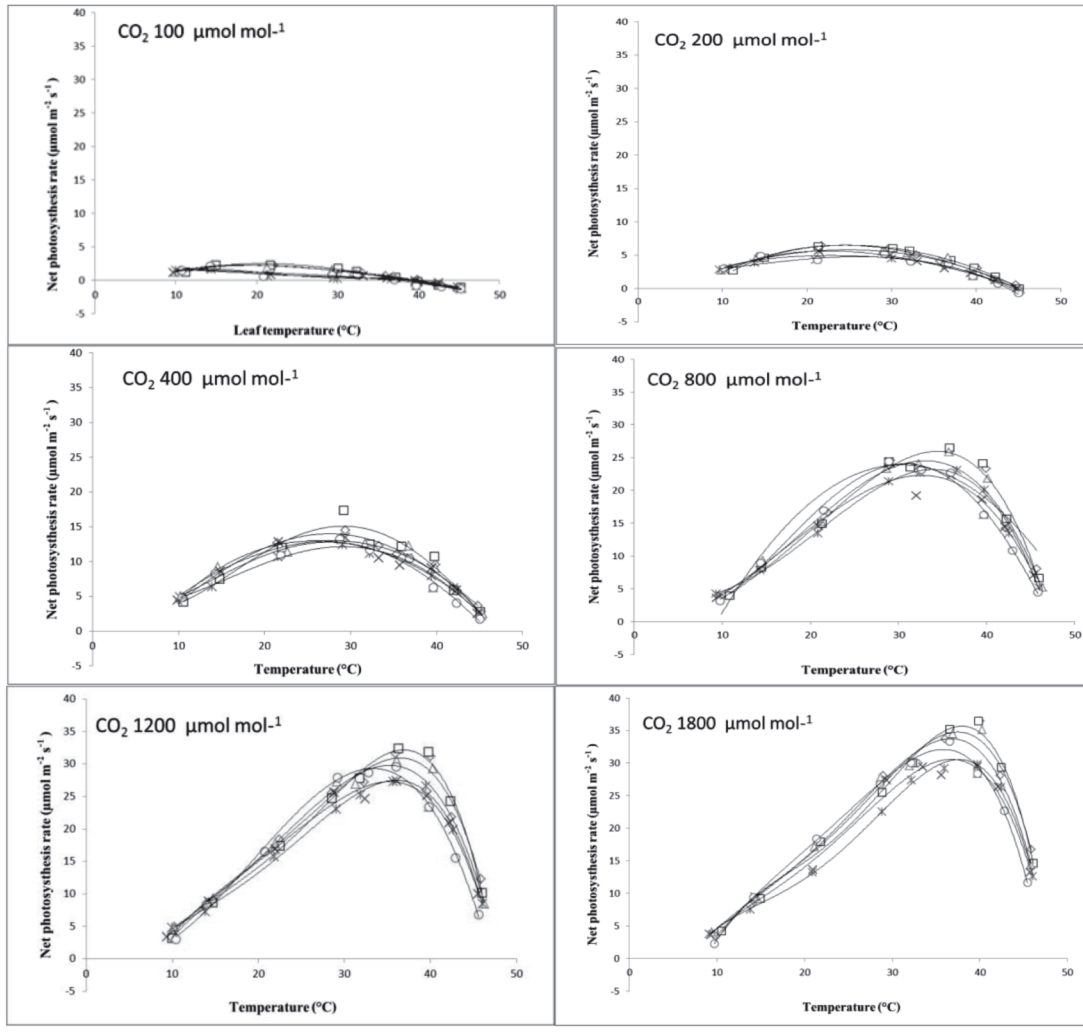

รูปที่ 2 การตอบสนองของอัตราการสังเคราะห์ด้วยแสงสุทธิของใบแต่ละใบต่ออุณหภูมิใบ ที่ คำนวณจากแบบจำลอง 4th order polynomial equation ที่ความเข้มข้นของก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ ระดับ 100, 200, 400, 800, 1,200 และ 1,800 µmol mol^{-1} (จำนวนทั้งหมด 6 ซ้ำ)

การศึกษาการตอบสนองอุณหภูมิของอากาศต่อความเข้มข้นของก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ พบว่าอุณหภูมิที่เหมาะสมต่อการสังเคราะห์ด้วยแสงสุทธิของใบยางพาราเพิ่มมากขึ้นตามความเข้มข้นของก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ในอากาศที่เพิ่มขึ้นจากช่วง 50 ถึง 1,000 µmol mol^{-1} แต่แทบไม่เปลี่ยนแปลงเมื่อความเข้มข้นของก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ในอากาศที่เพิ่มขึ้นจากช่วง 1,200 ถึง 2,000 µmol mol^{-1} (รูปที่ 3)

ความเข้มข้นของก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ในระดับต่ำที่ 50 μmol mol^{-1} จะทำให้อุณหภูมิที่เหมาะสมต่อการสังเคราะห์ด้วยแสงมีค่าเท่ากับ 13.9 องศาเซลเซียส ขณะที่ความเข้มข้นของก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ในบรรยากาศมีค่าเท่ากับ 400 μmol mol^{-1} อุณหภูมิที่เหมาะสมต่อการสังเคราะห์ด้วยแสงเพิ่มขึ้นเป็น 27.3 องศาเซลเซียส ซึ่งมีค่าอัตราการสังเคราะห์ด้วยแสงเท่ากับ 12.9 μmol m^{-2} s^{-1} (ตารางที่1) เมื่อความเข้มข้นของก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์เพิ่มสูงมากขึ้นไปอีก จะทำให้อุณหภูมิที่เหมาะสมต่อค่าอัตราการสังเคราะห์ด้วยแสงเพิ่มสูงขึ้นไปด้วย จนกระทั่งความเข้มข้นของก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์มากกว่า 1,200 μmol mol^{-1} ขึ้นไป จะทำให้อุณหภูมิที่เหมาะสมต่อการสังเคราะห์ด้วยแสงใกล้เคียงกันโดยมีค่าเฉลี่ยประมาณ 36.6 องศาเซลเซียส (รูปที่ 3) ในขณะที่อัตราการสังเคราะห์ด้วยแสงสูงสุดยังมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้นได้อีก (ตารางที่ 1)

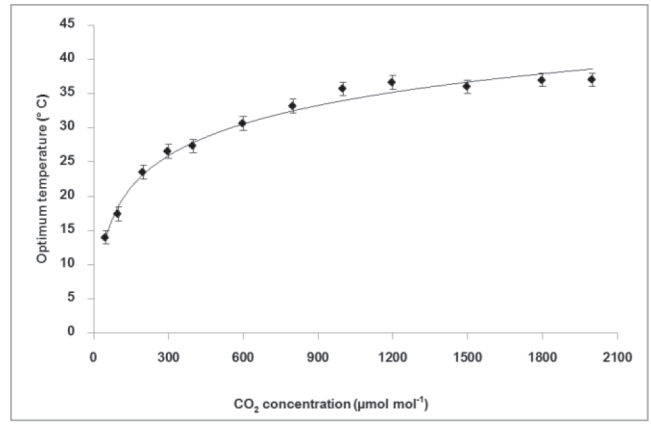

รูปที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างอุณหภูมิที่เหมาะสม (T_{opt}) ต่ออัตราการสังเคราะห์ด้วยแสงสุทธิของใบยางพาราที่ความเข้มข้นของก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ในอากาศระดับต่าง ๆ

การเพิ่มความเข้มข้นของก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ในอากาศ นอกจากจะทำให้อุณหภูมิที่เหมาะสมของใบยางพาราเพิ่มขึ้นแล้ว ยังทำให้อัตราการสังเคราะห์ด้วยแสงสูงสุดเพิ่มขึ้น เมื่ออุณหภูมิที่เหมาะสมเพิ่มขึ้นจาก 13.9 องศาเซลเซียส เป็น 37.0 องศาเซลเซียส ทำให้อัตราการสังเคราะห์ด้วยแสงมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นตามอุณหภูมิที่เพิ่มขึ้นด้วย อุณหภูมิที่เหมาะสมที่ 37.0 องศาเซลเซียส มีอัตราการสังเคราะห์ด้วยแสงสูงสุดเท่ากับ 30.3 μmol m^{-2} s^{-1} (รูปที่ 4) อุณหภูมิที่ 13.9 องศาเซลเซียส ทำให้อัตราการสังเคราะห์ด้วยแสงสูงสุดมีค่าเพียง 1.5 μmol m^{-2} s^{-1} เมื่อความเข้มข้นของก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ในอากาศ เพิ่มสูงมากขึ้นกว่า 1,200 μmol mol^{-1} อัตราการสังเคราะห์แสงสุทธิมากที่สุด อุณหภูมิที่เหมาะสมนั้นๆ (P_{max_Topt}) ยังสามารถเพิ่มขึ้นได้ อุณหภูมิที่เหมาะสม (T_{opt}) จะคงที่ประมาณ 37 องศาเซลเซียส

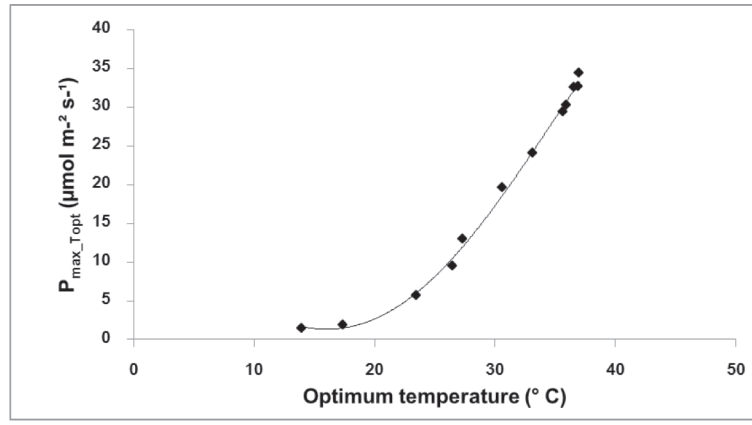

รูปที่ 4 ความสัมพันธ์ระหว่างอัตราการสังเคราะห์แสงสุทธิมากที่สุด ที่อุณหภูมิที่เหมาะสมนั้นๆ (P_{max_Topt}) กับอุณหภูมิที่เหมาะสม (Topt) (ที่ความเข้มข้นของก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ในอากาศระดับต่างๆ ดังแสดงในรูปที่ 3)

วิจารณ์ผลการทดลอง

ความเข้มข้นของก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ในอากาศและอุณหภูมิมีอิทธิพลต่ออัตราการสังเคราะห์ด้วยแสงสุทธิของใบยางพารา ซึ่งเป็นพืชที่มีเมแทบอลิซึมแบบ C_3 การเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญของอัตราการสังเคราะห์ด้วยแสงสุทธิเมื่อความเข้มข้นของก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ในอากาศเพิ่มมากขึ้นจากระดับในปัจจุบัน (ประมาณ 400 µmol mol^{-1}) บ่งชี้ว่าความเข้มข้นของก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ในอากาศเป็นปัจจัยสำคัญที่จำกัดอัตราการสังเคราะห์ด้วยแสงของใบยางพารา ดังนั้น หากความเข้มข้นของก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ในอากาศยังคงเพิ่มมากขึ้นต่อไปในอนาคตจะทำให้อัตราการสังเคราะห์ด้วยแสงของยางพาราเพิ่มมากขึ้นได้ ซึ่งจะมีแนวโน้มทำให้ทั้งชีวมวลและผลผลิตของยางพาราเพิ่มขึ้นได้ในระดับหนึ่ง

อุณหภูมิเป็นปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการสังเคราะห์ด้วยแสงของยางพารา ซึ่งสามารถสังเคราะห์ด้วยแสงได้ในช่วงอุณหภูมิกว้างมาก โดยที่ความเข้มข้นของก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ 400 µmol mol^{-1} ใบยางพาราสามารถสังเคราะห์แสงได้มากกว่า 25 เปอร์เซ็นต์ ของ (P_{max_Topt}) ในช่วงอุณหภูมิระหว่าง 10 องศาเซลเซียส ถึง 45 องศาเซลเซียส และมีแนวโน้มที่จะยังมีอัตราการสังเคราะห์แสงสุทธิเป็นบวกเล็กน้อยได้ที่อุณหภูมิต่ำใกล้ 5 องศาเซลเซียส และที่อุณหภูมิสูงเกือบ 50 องศาเซลเซียส

เมื่อความเข้มข้นของก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ในอากาศเพิ่มขึ้นจะทำให้อุณหภูมิที่เหมาะสมต่อการสังเคราะห์ด้วยแสงของยางพาราเพิ่มมากขึ้น ซึ่งมีสาเหตุหลักคือ (1) โดยปกติในพืช C_3 การสูญเสียก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์โดยกระบวนการหายใจด้วยแสงจะเพิ่มขึ้นมากเมื่ออุณหภูมิเพิ่มขึ้น เพราะอุณหภูมิที่เพิ่มขึ้นทำให้อัตราส่วนของความเข้มข้นของก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ต่อก๊าซออกซิเจนลดลง ดังนั้นจึงทำให้เอนไซม์ rubisco มีแนวโน้มเร่งปฏิกิริยาการตรึงก๊าซออกซิเจนในสัดส่วนเพิ่มมากขึ้น [5] และ (2) การเพิ่มความเข้มข้นของก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ในอากาศทำให้อัตราส่วนของความเข้มข้นของก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ต่อก๊าซออกซิเจนเพิ่มขึ้น จึงทำให้อัตราการหายใจด้วยแสงน้อยลงอย่างมีนัยสำคัญ ดังนั้นอุณหภูมิที่เหมาะสมต่อการสังเคราะห์ด้วยแสงสูงขึ้นกว่าที่พบในสภาพที่มีความเข้มข้นของก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ในระดับปกติ

สรุป

การศึกษานี้ แสดงให้เห็นว่าการเพิ่มขึ้นของความเข้มข้นของก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ในอากาศทำให้อุณหภูมิที่เหมาะสมสำหรับการสังเคราะห์ด้วยแสงของใบยางพาราเพิ่มขึ้น คือที่ความเข้มข้นของก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ที่ 400 μmol mol^{-1} ใบยาพาราจะมีอุณหภูมิที่เหมาะสมต่อการสังเคราะห์ด้วยแสง คือ 27.3 องศาเซลเซียส เมื่อความเข้มข้นของก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์เพิ่มขึ้นเป็นที่ 1,000 μmol mol^{-1} อุณหภูมิที่เหมาะสมต่อการสังเคราะห์ด้วยแสงจะเพิ่มขึ้นเป็น 35.6 องศาเซลเซียส ความเข้มข้นของก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ที่ 1200-1800 μmol mol^{-1} อุณหภูมิที่เหมาะสมต่อการสังเคราะห์ด้วยแสงโดยมีค่าเฉลี่ยประมาณ 36.6 องศาเซลเซียส แต่อัตราการสังเคราะห์ด้วยแสงของใบยังเพิ่มขึ้นได้อีก

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบคุณศูนย์ความร่วมมือทางวิชาการไทย-ฝรั่งเศส และภาควิชาพืชสวน คณะเกษตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ที่ให้ความอนุเคราะห์อุปกรณ์และสถานที่

เอกสารอ้างอิง

1. Yamori, W., Hikosaka, K., & Way, D. A. (2014). Temperature response of photosynthesis in C_3, C_4, and CAM plants: temperature acclimation and temperature adaptation. *Photosynthesis Research, 119*, 101-117.
2. Masaki, Y., Ishigooka, Y., Kuwagata, T., Goto, S., Sawano, S., & Hasegawa, T. (2011). Expected changes in future agro-climatological conditions in Northeast Thailand and their differences between general circulation models. *Theoretical and Applied Climatology, 106,* 383-401.
3. Withanage, S. P., Attanayake, D. P. S. T. G., & Karunasekara, K. B. A. (2005). Adaptability of recently recommended rubber clones for agro-climatic variability of Sri Lanka. *Journal of Rubber Research Institute of Sri Lanka, 87,* 1-6.
4. Kositsup, B., Montpied, P., Kasemsap, P., Thaler, P., Ameglio, T., & Dreyer, E. (2009). Photosynthetic capacity and temperature responses of photosynthesis of rubber trees (*Hevea brasiliensis* Müll. Arg.) acclimate to Changes in ambient temperatures. *Trees, 23,* 357-365.
5. Taiz, L., & Zeiger, E. (2006). Plant Physiology. 4th Edition. Massachusetts. Sunderland Associates, Inc. p. 159.